

AMERIKANSKI SLOVENEK

PRVI SLOVENSKI LIST V AMERIKI

Geslo: Za vero in narod — za pravico in resnico — od boja do zmage!

GLASILO SLOV. KATOL. DELAVSTVA V AMERIKI IN URADNO GLASILO DRUŽBE SV. DRUŽINE V JOLIETU; S. P. DRUŽBE SV. MOHORJA V CHICAGI; ZAPADNE SLOV. ZVEZE V DENVER, COLO., IN SLOVENSKE ŽENSKÉ ZVEZE V ZEDINJENIH DRŽAVAH

(Official Organ of four Slovene Organizations)

The Oldest
and Most
Popular
Slovene
Newspaper
in United
States of
America

Najstarejši
in najbolj
priljubljen
slovenski
list v
Združenih
Državah
Ameriških.

STEV. (No.) 134

CHICAGO, ILL., ČETRTEK, 13. JULIJA — THURSDAY, JULY 13, 1933

LETNIK (VOL.) XLII

Angleški glasovi o Rooseveltu - Letalec Mattern rešen

VODILNE ANGLEŠKE OSEBNOSTI ODOBRAVAJO ROOSEVELTOVO STREMLJENJE ZA TEM, DA SE DVIGNEJO CENE ŽIVLJENSKIM POTREBŠČINAM. — SEDANJI AMERIŠKI EKONOMSKI EKSPERIMENT SMATRAJO ZA NAJVEČJI, KAR SE JIH JE DO ZDAJ PREISKUSILO.

London, Anglija. — Med tem, ko se angleški vladi sami zdi ekonomski program predsednika Roosevelta preogromen in preveč dalekosežen, da bi se ga upala posnemati, se pa iz vrst odličnih angleških voditeljev slišijo glasovi, ki so polni priznanja in pohvale za odlični nastop in delo ameriškega predsednika, vendar pa se obenem tudi izražajo, da bo, ako ta ameriški politik ne bo uspel, imelo to za posledico svetovno katastrofo.

Bivši zakladniški tajnik kancler W. Churchill je že tedaj toplo pozdravil korak Amerike, ko je ta stopila z zlatega standarda. Pretekli ponedeljek se o tem nastala v nižji zbornici debata, pri kateri je Churchill dejal, da bi bilo skrajno neprimerno, ako bi Roosevelt samo iz ljubezni do Francije privezal svojo deželo zopet na zlato, ko se vendar že zdaj kaže, da oprostitev dolarja iz zlatih vezi dobrodejno vpliva na gospodarske razmere v Ameriki. Posebej pa je imel se priporočiti za Rooseveltovo stremenje po tem, da se zvišajo cene življenjskim potrebščinam. Ako bi se pričela tudi v Angliji za sledovati enaka politika, bi se ustvarilo za deželo novo bogastvo in Angliji bi ne bilo treba gledati, od kod bo prišel nov podžig za nje industrijo.

V podobnem smislu se je izrazil tudi drugi bivši kancler, R. Horne. Apeliral je na angleško vlado, naj sprejme ameriški sistem in naj sodeluje z Zed. državami pri pospeševanju dviganja cen širom celega sveta. O Rooseveltovem poizkusu je Horne dejal, da je največji, najodločnejši in najbolj pomemben ekonomski eksperiment, kar se jih je še kdaj preizkusilo v katerikoli deželi, izvzemši sovjetske Rusije.

Kakor omenjeno, se angleška vlada od zdaj še ni upala, da bi posnemala Rooseveltov načrt; strah jo je pred morebitnim neuspehom. Od mnogih osebnosti se je že predlagal načrt za ustvaritev javnih del, toda ni prodrl. Niti MacDonald, kot nekdanji načelnik laboratorijske stranke, ni imel odločnosti, da bi podvzel kaj takega, kakor se je pričelo v Ameriki zdaj, ko je bilo na Rooseveltovo pobudo odobrenih tri milijarde in 300 milijonov dolarjev za javna dela.

POLLETNO ZBOROVANJE S. Ž. Z.

Ta teden se vrši polletno zborovanje Slovenske ženske zveze. Navzoče so pri pregledovanju knjig glavne nadzornice, predsednica, tajnica in blagajničarka. Gl. predsednica ga. Marie Prislund in ga. Albina Novak, dosedaj nadzornica in bodoča urednica Zarje, sta posejeli v terek naš urad, katerih smo se zelo zveselili. Po izjavah gl. uradnic SZZ, kljub sedanji gospodarski krizi lepo napreduje.

SIRITE "AMER. SLOVENCA"!

16 DNI POGREŠAN

Ponesrečeni ameriški letalec Mattern moral hoditi deset dni, preden je prišel v stik z ljudmi.

Moskva, Rusija. — Iz mesta Kabarovsk poroča dopisnik tujkajšnjega lista Izvestia o doživljajih ameriškega letalca Matterna, ki se je ponesrečil pri svojem nameravanem poletu okrog sveta in se 16 dni ni slišalo o njem.

Letalec se je dvignil v zrak 14. junija v mestu Kabarovsk in je bil namenjen proti Alaski. Ko je letel kakih 14 ur, je začel njegov motor pešati in letalec se je odločil, da bo pristal. Te namere pa ni mogel izvesti, kajti pokrajina pod njim je bila skrajno neprimerna za pristane in poleg tega popolnoma zapuščenca. Letel je naprej, misleč, da bo nerednost v motorju sama od sebe prešla. Toda namesto na bolje se je obrnilo še na slabše in končno je motor skoraj popolnoma odpovedal. Mattern je bil prisiljen, da je pristal in sicer v neki gorski pokrajini, popolnoma osamljeni. Pri pristanku se je letalo tako pokvarilo, da ni bilo več za rabo.

Letalec se je odpravil peš ob bližnji reki navzgor, upajoč, da bo našel koga, ki mu bo pomagal. S seboj je vzel le malo čokolade in prepečenca in pa puško, ki mu jo je nekdo podaril pred dvigom v mestu Kabarovsk, češ, da jo bo mogoče potreboval. Sprva je menil, da bo že po par urah našel kako človeško bivališče. Hodil pa je celih devet dni predno je opazil prvi čoln na reki. Dajal je čolnu znamenja, toda tisti, ki so se vozili v njem, jih niso opazili. Deseti dan ga je šele opazil neki čoln, ki ga je odpeljal v 80 milj oddaljeno mesto Anadir, od koder je mogel odposlati brzojavko in sporočiti, da je še živ, dočim se je že splošno obupalo, da bi se ga moglo še kdaj najti.

UGRABILI POSTARANEGA BANKIRJA

Alton, Ill. — V ponedeljek zvečer, ko se je že odpravil k počitku, je 78letni bogati bankir August Luer dobil obisk. Ko je zazvonil hišni zvonec, je šel odpret in pred vrati sta stala dva čedno oblečena moška, in neka mlada ženska z njima. Dejali so, da bi radi prišli v stik z neko drugo družino, ki živi v bližini, pa ne vedo natančnega naslova. Stari mož jih je povabil v hišo in se pripravil, da bo poklical na telefonu omenjeno družino. V tem trenutku pa ga en moški in ženska zgrabita, dočim drugi moški stori isto z bankirjevo ženo, jo pretepe in vrže na hodnik. Bankirja nato odvedejo k avtomobilu, v katerem je sedel tretji moški, in se odpeljejo z njim.

PICCARDOVA BRATA-DVOJČKA

Slika kaže profesorja Avgusta Piccarda (na desni), ki je znan po svojih dveh poletih v stratosfero, ko s svojim bratom-dvojčkom, Jean, preizkuša material, iz katerega bo napravljena nova gondola, s katero bo ponovno poletel v višave, tokrat iz Chicage.

PRITISK NA INDUSTRIJE

Ako se industrije same ne uklonijo, bodo prisiljene k temu.

Washington, D. C. — Večina industrijskih podjetij je skrajno mrzlo sprejela povabilo predsednika Roosevelta, naj bi prostovoljno stopila v "družabništvo" z vlado in z njo skupno uredila vprašanje delavskih in drugih razmer. Industrijskim magnatom ne ugaja ideja, da bi se morali podati pod vladno kontrolo. Vsled tega njih obnašanja sta Roosevelt in z njim industrijski administrator odločna, da bosta dala podjetjem nekaj dni časa, da se sama približajo. Ako ne pridejo, bo vlada sama brez njih sestavila predpise za nje.

MIROVNI APOSTOLI IZ-ZVALI NEMIR

Madrid, Španija. — Trije znani evropski pacifisti, dva angleška socialista, Marley in Wilkinson, ter francoski pisatelj Barbusse, znajo propagirati sicer za svetovni mir, ne znajo pa vzdržavati miru v ožjem obsegu. V neki tukajšnji kavarni so se pretekli ponedeljek tako obnašali, da so jih morali natakarije dejansko vreči na ulico.

REPUBLIKANCI IŠČEJO IZ-GUBLJENO

Chicago, Ill. — Republikanci bodo skušali pri volitvah prihodnje leto dobiti nazaj glasove, ki so jih izgubili pri zadnjih dveh volitvah. Namestnik se reorganizirati in v to svrhu se je v terek sklicala tukaj konferenca, na katero so prišli zastopniki osmerih centralnih držav. V zadnjih volitvah je v njih odnesel pretežno večino Roosevelt.

ZAROTA NA JAPONSKEM

Smrti bilo zapisanih število višjih državnih uradnikov.

Tokio, Japonska. — Komaj na predvečer nameravanega klanja je tukajšnja policija odkrila dalekosežno zaroto, po kateri bi bilo imelo pasti pretekli terek številni višjih državnih funkcionarjev, med njimi bržkone tudi cesar Hirohito. Zarota se je snovala v močnejši organizaciji, takozvani stranki za obrambo industrije. Pristaši organizacije so se v ponedeljek zbrali v nekaterih romarskih prostorih pod pretvezo, da bodo molili. Policija pa je nepričakovano navalila na nje in jih več sto aretirala. Mnogi od aretirancev so priznali soudeležbo pri zaroti.

RAZSTAVA KAŽE USPEH

Chicago, Ill. — Število posetnikov na svetovni razstavi je prekoračilo štiri milijone. Do 100,000 jih pride v prostoro vsak dan; ob sobotah, nedeljah in praznikih pa je to število še znatno večje. Kakor se je izračunalo, potroši vsak obiskovalec povprečno po \$1.11 na razstavi poleg splošne vstopnine, ki je 50 centov. Skupno, kar so posetniki do zdaj pustili denarja na razstavi, znaša okrog šest in pol milijona dolarjev.

PASJE DIRKE NE BODO DOVOLJENE

Springfield, Ill. — Governor Horner je v ponedeljek odklonil podpis na zakonskem predlogu, po katerem bi bile zopet dovoljene pasje dirke v Illinoisu. Operatorji teh dirkališč so na nekaj način dosegli, da je zakonodajna zbornica predlog odobrila, toda governor je zdaj preprečil njega uzakonitev.

KRIŽEM SVETA

Helsingfors, Finska. — V številu krajev so se pojavili gozdni požari, ki se vsled velike suše skrajno hitro širijo. Več vasi je postalo žrtev ognja in povzročena škoda gre v milijone.

Pariz, Francija. — V akademiji znanosti je bila v ponedeljek prečitana razprava učenjaka Belota, v kateri ta trdi, da je po preizkusih dognal, da je svet star od 500 do 3000 milijonov let.

Rim, Italija. — V parlamentu je neki poslanec apeliral na Mussolinija, naj podpira katoliške misijone po svetu, češ, da ti istočasno razširjajo evropsko kulturo, obenem pa tudi fašistično doktrino.

POSETNIKI SVETOVNE RAZSTAVE

V ponedeljek in terek je obiskalo naše uredništvo več rojakov iz raznih slovenskih naselbin. Iz Clevelanda, Ohio, je dospel veleč. g. J. B. Ponikvar, župnik slovenske cerkve sv. Vida. Prišel je v spremstvu veleč. g. Milana Hraniloviča, župnika ruske unijatske cerkve v Chicagi. Dalje so nas obiskali: G. Joseph Purin iz San Francisco, Cal., s svojima sinovoma; g. John E. Juraj iz Milwaukee, Wis., s svojo soprogo; g. Margaret Lubič iz Clevelanda, Ohio, in več drugih, katerih imen se ne spominjamo. Vseh smo se prav zveselili.

NOVO SREDSTVO PROTI RAKU

London, Anglija. — V neki tukajšnji bolnici so pod vodstvom zdravnika dr. Th. Lumsdena preizkušali novo vrsto zdravljenja raka na 25 oseb, o katerih se je ugotovilo, da bi se nad njimi ne mogla izvršiti operacija. Novo sredstvo je pokazalo take uspehe, da mu bodo posvetili posebno pažnjo in bodo njega učinke temeljito preiskali.

LJUBEZEN V DRUŽINI

Chicago, Ill. — Na 3842 Washington Blvd. so se v družini Officer nekaj sporekli, pri čemer je imel revolver zadnjo besedo. Konec je bil, da sta bila dva brata, 30letni Herbert in 26letni Edward, lievarno ranjena in istotako tudi Edwardova žena Vivian. Vsi trije so v bolnici.

GONJA ZA FACTORJEM

Chicago, Ill. — Za izginulim mednarodnim sleparjem, Johnom Factorjem, iščejo zdaj sled iz dveh različnih smeri. Federalni agenti se za njim pod sumnjo, da je sam zbežal, da se izogne izročitvi angleškemu oblastem, ki ga zahtevajo zaradi sedem milijonov, za katere je osleparil angleške državljane; policija je pa nasprotno na stališču, da je bil Factor v resnici ugrabljen, kakor je bilo javljeno, in išče sled za njim s tega vidika.

"Amerikanski Slovenec" vodi kampanjo proti depresiji, pomagajte mu!

Iz Jugoslavije.

UBOJ, KI SE JE IZVRŠIL PRED PETIMI LETI PRI STRANJAH NA GORENJSKEM, POJASNJEN. — NEURJA IN STRELA ZOPET POVZROČILI VEČJE ŠKODE. — SMRTNA KOSA. — DRUGE VESTI IN NOVICE.

Po petih letih pojasnjen uboj

Kamnik. — Ni je tako skrivne stvari, da bi enkrat ne prišla na dan. Tako je bilo tudi tukaj. Pred petimi leti je povzročil v Kamniku in okolici veliko razburjenje zavraten uboj posestnikovega sina Janeza Zamljena iz Kregarjevega pri Strahovici. Uboj je bil izvršen pod čudnimi okoliščinami, ki jih dolgo časa niso mogli pojasniti. — Večja družba fantov je namreč popivala v gostilni pri Malenšku v Strahovici. Pozno ponoči so se razšli na vse strani. Trije prijatelji: Janez Zamljen iz Kregarjevega, Janez Zobavnik in Franc Trobevšek iz Bistričice, so šli proti Zagorici. Ne dolgo potem sta Zobavnik in Trobevšek potrkala pri posestniku Mariji Uršičevi, da je odprla in je pomagala nezavestnemu Zamljenu, katerega sta nosila na rokah. Tovariša, ki sta prinesla težko poškodovanega Zamljena v hišo, sta povedala, da se je nekdo pripeljal za njimi, posvetil z žepno svetilko in udaril Zamljena, ki je korakal v sredi, s kolom po glavi, da se je ta brez besede zgrudil na tla, napadalec je pa zbežal v temo. — Zamljen je izdihnil v 24 urah, ne da bi se prej zavedel, zato ni mogel dati nikakega pojasnila, kdo ga je udaril.

Osumljena sta bila zavratnega napada njegova spremljevalca in bila tudi aretirana. Pozneje podrobno razmotrivanje dogodkov se je obrnilo v prid Zobavniku in Trobevškiju, ker so bili namreč z Zamljenom vedno najboljši prijatelji. Kot povzročitelja uboja je ljudski glas obsodil zavratnega zločina Janeza Kemperleta in Petra Zamljena, ki sta bila huda nasprotnika umorjenega Zamljena. Posrečilo se jim je na sodnji, da sta dokazala, da sta bila tistikrat nekje drugje. Pred nekaj tedni je pa kamiški orožnik Josip Kump slišal nekaj pripovedovati o tem uboju in izvedel nekatere podrobnosti, ki so merile na to, da takratne priče, ki so pričale za Janeza Kemperleta in Petra Zamljena, niso prava izpovedale. Tako sta prava napadaleca končno pod ključem. Nista pač mislila, da bo njuno dejanje po petih letih prišlo na dan.

Hudi nalivi

Iz Ljubljane poročajo, da je bilo nekako pred 10 leti prav tako vreme kakor letos. Vse dneve v juniju se vrste lokalne nevihte in kmet obupuje, ker ne more spraviti niti sena pod streho. Pridrve oblaki od zapada, začne grmeti in tudi toča se usiplje. V dobre pol ure je po ljubljanskih ulicah tekla voda, kakor bi bila skozi mesto napeljana Ljubljana. — Enako je bilo okoli Zaloga, Vevč, Zadobrova, Spodnjega

Kašlja in Sv. Jakoba. Na Barju je divjala nevihta s točo, ki je napravila večjo škodo. — Nad Ptujem, — tako poročajo iz Ptuja, — in okolice, je divjala nevihta. Lilo je kakor iz škafa, vmes so pa udarjale strele, ki so zadele več poslopij in dreves v okolici. Treščilo je v hišo posestnika Janeza Petrovca na Mestnem vrhu nad Ptujem in strela je tam zanetila požar. Hiša je bila v trenutku v plamenih, ki so zajeli tudi gospodarska poslopja. Niti ni bilo mogoče misliti na reševanje pohištva iz hiše, le živino se jim je posrečilo rešiti iz hleva v zadnjem trenutku. Zgorelo je pa eno tele in ena svinja.

Hud vihar v Zagrebu

Strašna nevihta je prihrumela nad Zagreb dne 13. junija popoldne. Utrgal se je oblak in na mesto ter okolico so padle ogromne množine vode. Vse kleti in spodnja stanovanja so bila pod vodo. Po mestu je bil ustavljen popolnoma vsak promet, tudi tramvaj ni vozil, ker je drvela voda po ulicah na nekaterih mestih od poldruhi čevljev in več na visoko. Štrela je na več krajih pokvarila električne napeljave.

Smrtna kosa

V Zagrebu je umrl Dr. Djuro Ljubič, najbolj katoliški časnikar, star 30 let. — V Ljubljani je umrla Roza profica Barbo pl. Waxenstein, roj. profica Sternberg. — Na Skaručini je umrl Jernej Vode, posestnik in gostilničar. — V Ljubljani je umrl Karel Dostal, bivši tapetniški mojster, star 86 let.

Mojstrovina

Maks Pelko, sin urarja Pelkota v Slov. Bistrici, je pred kratkim dovršil prav svojevrstno urarsko umetnino v obliki malega gradiča. V prtiličju je popolna urarska delavnica z osebjem, ki se giblje in vsak opravlja svoje delo. Vse figure so namreč gibljive, katere žene poseben mehanizem. Na grajskem stolpu je ura, ki kaže točen čas. V gradu je tudi razsvetljava, ki jo oskrbuje poseben akumulator, ki je nameščen v posebnem grajskem stolpu.

Slovenska proslava

Vsa Mirna je bila en sam "pušelj", tako poročajo iz Mirne, ko so tamošnji gasilci praznovali srebrni jubilej svojega obstoja. Vse je bilo okrašeno in ni je bilo hiše, ki bi ne bila okrašena in raz katere bi ne vihrala zastava.

"Amer. Slovenec" je barometer našega verskega in narodnega gibanja. Kaže nam rast ali padec, kakor že nanese aše delovanje." — Rev. Černe.

AMERIKANSKI SLOVENEK

Prvi in najstarejši slovenski list v Ameriki.

The first and the Oldest Slovene Newspaper in America.

Ustanovljen leta 1891.

Established 1891.

Izhaja vsak dan razun nedelj, ponedeljnikov in dnevo po praznikih.

Issued daily, except Sunday, Monday and the day after holidays.

Edinost Publishing Co. 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Published by: EDINOST PUBLISHING CO. Address of publication office: 1849 W. Cermak Rd., Chicago

Subscription rates table for various durations and regions.

Dopisi važnega pomena za hitro objavo morajo biti doposlani na uredništvo vsaj dan in pol pred dnevom, ko izide list.

POZOR! - Številka poleg vašega naslova na listu znači, do kedaj imate list plačan.

Entered as second class matter November 10, 1925, at the post office at Chicago, Illinois, under the Act of March 3, 1879.

Verski problemi v Jugoslaviji

V listu dr. Laze Markovića "L'Esprit de Belgrade" z dne 18. junija je izšel zanimiv članek Tanasije Markovića o verskem vprašanju v Jugoslaviji.

To razumevanje odnošajev med obema glavnima krščanskima cerkvama in edinima, ki obstojata med Slovani, odgovarja pravemu pojmovanju krščanstva.

V letu 1933, ki so ga katoličani proglasili za sveto, a pravoslavni za leto pokore, izgleda, da se obeta sodelovanje obeh cerkva, katoliške in pravoslavne, in po našem mišljenju so Slovani tisti, ki bi se morali potruditi, da to sodelovanje tudi udejavijo.

Prvi korak v tem smislu bi se prav lahko napravil. Pravoslavne slovenske cerkve bi morale v najkrajšem času izenačiti koledarja. Katoliška cerkev bi s svoje strani morala skrbeti za to, da bi se vršilo v slovanskih državah bogoslužje v staroslovanskem jeziku.

da delajo na razdružitvi cerkva? Pravoslavni Slovani v resnici nimajo nobenega razloga, da se strajajo izenačenja koledarja. Na drugi strani ima katoliška cerkev dovolj interesa, da dovoli uporabo slovenskega jezika povsod, kjer to zahtevajo slovanski narodi.

Časopis "Svetosavlje" je objavil tudi še mnogo drugih zelo zanimivih člankov. Omenimo naj samo članek g. Zeca o potrebi, da bi bili pravoslavni menihi bolj aktivni in delovali izven svojih samostanov, in pomembno študijo g. Tošovića "Kristus v vojski".

ZA ODLIČEN ZBOR!

tu rojenih, so precej odgovorni za izboljšanje umetniškega okusa naših pevcev samih, kakor tudi občinstva sploh.

Radio je zadnja leta toliko vplival na ušesa in razumevanje vsakega rojaka, ki prej ni imel prilike slišati umetniških zborov, da sedaj pričakuje od domačega zbora mnogo več kakor je pričakoval pred leti, ko od domačih pevovodij nihče ni zahteval posebne glasbene naobrazbe, in je za najboljšega pevca veljal tisti, ki je v zboru vse druge prepil.

Kot prvo novico bom napisal eno bolj žalostno. Huda nesreča je namreč zadela družino Klemenčič na št. 1212 N. Broadway St., ko je nagle smrti umrla soproga Josipa Klemenčiča. Pokojna je bila rojena v vasi Sela, farš Suhor. Bolehala je že nekaj let na srčni oslabelosti, vendar je še vedno kljub temu hodila okoli do zadnjega trenutka.

rodnikov in domačih zapuščajo pokojna tudi sestro Margareto Zalogar v Butte, Mont. Naj ji sveti večna luč, žalujočim naše sožalje.

Poleg žalostnih novic je pa tu pa tam katera vesela. Med tem, ko ima smrt že nekaj časa pri nas bogato žetev, tudi gospa štorklja ne počiva in nosi okoli po družinah, nekaterim fantke, drugim punčke, in pridna je, ker se ne mara nikomur zameriti, zato jo tudi ne izpuste iz Joliet za nobeno ceno.

Še nekaj moram povedati. — Ta šmentana vročina se je marsikomu zamerila, ni se pa zamerila naši mladini. Naš č. g. župnik in č. gg. kaplani vklenejo vsaki teden nekaj parov v zakonski jarem. To je veselo znamenje, pa tudi mladina je rada vesela. Zakaj bi tudi ne bila? Bog daj vsem dolgo življenje in da bi vladala v hiši prava zakonska sreča in zadovoljnost.

Glede delavskih razmer se še ne moremo preveč pohvaliti. Kdor dela, je srečen, kdor pa dela ne more dobiti, da bi si zaslužil za potrebni živež, je siromak, in takih je več kot onih, kateri delajo. Tisti, kateri so bili zaposleni v "Steel Mill" in pa pri "Heggie", so najbolj nesrečni, ker se ne ve, kedaj se bo delalo. Opekarna dela po 8 ur trti štiti. Rubberoid in Horse Shoe tudi precej dobro delajo.

Vsem, ki poznajo Heinieja in njegove grenadirje dosedaj samo po radiu, se s tem nudi najugodnejša prilika ga tudi osebno spoznati na slovenskem pikniku. Vabljeni so Slovenci od blizu in daleč.

Vestilo staršem mladim pevcev in pevki. Fantje in deklički, ki so letos ali zadnjih par let dokončali osnovno šolo, so povabljeni, da se vpišejo v novoustanovljeni mladinski oddelek zbora pri sv. Štefanu.

Zal nam je bilo, da je morala najlepša pesem zaostati, to pa radi prekratko nam odmerjenega časa. Upamo, da jo bomo ob drugi priliki potisnile naprej.

Dobro poučen. — Kolikor star, Ivanček? — Pet let, na železnici pa tri.

Dobro je odgovoril — Vojškovođa turškega kalifa Mustafa je premagal Grke in njihovega cesarja. Ukazal je ujetega cesarja pripeljati pred se in ga vpraša, kaj pričakuje od zmagovalca.

V šoli. — Katehet, ki je razlagal učencem grdobo lažev, vpraša nasledel čevljarjevega dečka: "Vinko, povej kdo laže?" — Deček vstane, se potopi praska za ušesom ter ne govori ta sline. — Katehet, hotel mu olajšati položaj, mu pomaga: "Laže tisti, ki..., no, kdo, govori?" — Deček se opogumi in izjelca: "Laže tisti ki..., laž moja mama, ki pravi, da je izgubila glavo, pa se je vendar držil!"

Moderna pravljica. — V neki predilnici je predlo nekdo mnogo ljudi. Pozneje je predlo v nji nekaj strojev, zdela pa predo v nji pajki.

Iskren trgovec. — Gospod ali grem lahko v teh čevljih tudi v vodo? — Lahko, toda iz vode pride te brez njih.

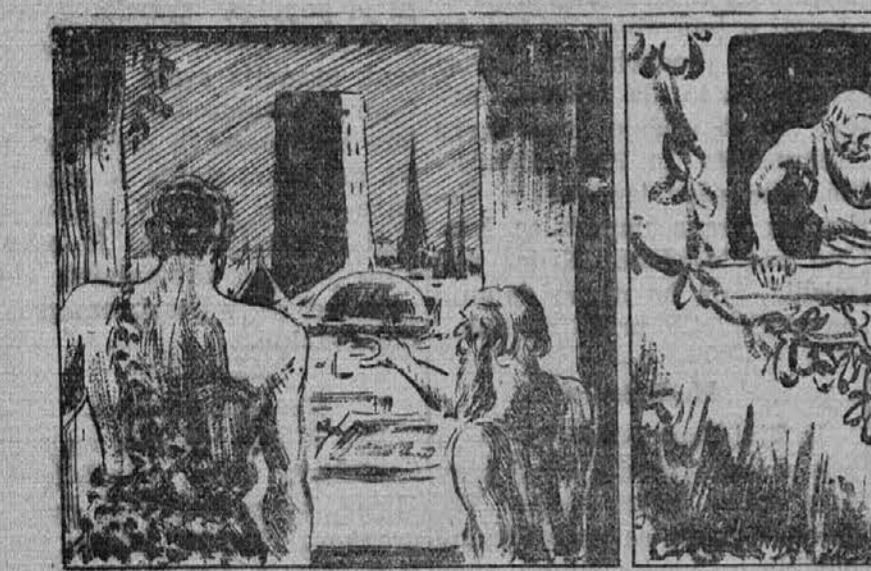
Kriva prisega. — Zakaj si prišla danes zopet tako pozno? — Ona mu našteje nekaj malo verjetnih vzrokov.

Kriza — Kako kaj gre trgovina, prijatelj? — Pst, pst. — Kako to, pst? — Pst, tiho, trgovina spi.

Pri zdravniku. — Gospod doktor, včasih me trga po desni nogi. Kaj mislite, kje tiho vzrok? — Starost, dragi moj, starost! — Čudno, jaz se mpa vedno mislim, da je moja desna noga enako stara, kakor leva.

Prerano poročilo. — Slišal sem, da je v tvoji hiši to sredogorelo. — Molči, za boga! Gorelo bo šele prihodnjo sredo. — podpisanem. Vaje dva večera na teden od pol osmih do devetih. Več ko jih bo, boljše bo.

"TARZAN IN ZLATI LEV"

Starac je pejal Tarzana k oknu in mu je pokazal skozi okno rekot: "Poglej tisti četverooglasi stolp. Tista žena je nekje v tistem stolpu, ampak kar se tebe tiče je prav tako, kakor bi bila kje na severnem tečaju. Nikoli ne boš prišel do nje."

(50) (Metropolitan Newspaper Service)

Starac pa se je obrnil in hitel mrmrajoč po stopnjicah navzdol, bogzna kam. Tarzan pa je vstopil v četverooglasi stolp. Ogledal si je vse in notranost je bila vsa prekrita z nekimi zavetami, katere je Tarzan previdno odgrinjal in ogledaval. Tarzan je kmalu zadrl zamorec in gorile. Zdal se je čuval še bolj. Za neko zaveso ga je opazoval neki zamorec, ki se v svoji vraževnosti pa ni upal priti njemu. Misli je, da mora biti to kak duh.

Napisal: EDGAR RICE BURROUGHS

Kmalu je našel Tarzan stopnjice in krenil po njih. Hitro je stekel po stopnjicah navzdol in na četrtem zabračajo stopnjice je naletel na orjaškega stražarja z dolgo veliko sulico. Zamorec se ga je vidno hudo prestrašil, da je v zmedli odgovoril: "Ali iščeš ta belo ženo?" Tarzan je prikimal. "Pojd, Ti pokazuje, kje se nahaja," je dejal zamorec. Tarzan je postal sumljiv, kako naj bi bilo to, da mu je zamorec tako naklonjen. Kaj pridi zdaj?

DENAR

pošiljamo v Jugoslavijo in druge dele sveta po dnevnem kurzu. Zadnje dneve dinar stalno raste in se cene pogosto spreminjajo. Računamo po ceni onega dneva, ko denar prejmemo. Včeraj so bile naše cene:

Table showing exchange rates for Dinar and Dollar.

Vsa pisma in pošiljave naslovite na: John Jerich (V pisarni Amerikanskega Slovence) 1849 W. CERMAK RD. CHICAGO, ILL.

NA SREBRNI MAŠI PREČ. G. JAKOBA ČERNETA

Sheboygan, Wis. (Izvirno.) — Nedelja dne 9. julija je zopet dan, ki ostane zapisan vrli slovenski naselbini v Sheboyganu v nepozabnem spominu: Bil je to dan, ko je tukajšnji velezaslužni preč. g. župnik Jakob Černe, slavil svojo srebrno mašo, ali 25 letnico mašništva, službovanja v vinogradu Gospodovem. Njegov življenjepis je bil v tem listu že pred kratkim priobčen in naj tu le še na kratko omenimo.

Preč. g. župnik Jakob Černe, se je rodil na Blejski Dobravi pri Bledu, dne 3. maja 1883, v enem najlepših krajev v Sloveniji. Njegova mati je bila nečakinja velikega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Ljudsko šolo je dovršil v domači vasi. Gimnazijo je dovršil v Kranju in kot devetnajstletni fant je prišel v Ameriko v St. Paul, Minn. kjer se je vpisal v semenišče. Po končanih bogoslovnih študijah je bil dne 11. junija 1908 posvečen v mašnika od ljubiteljev Slovencev nadškofa prevz. Johna Ireland. Novo mašo je pel dne 13. junija na praznik sv. Antona, v cerkvi sv. Antona v Kraintownu, Minn. najstarejši slovenski naselbini v Ameriki. Potem je bil nekaj tednov kaplan v katedrali slovenskega škofa Starihe, Lead, South Dakota. Prestavljen na to za župnika v Fairfax, S. D. kjer je deloval do aprila 1909. Bila je velika potreba za slovenskega duhovnika v Wyomingu in radi tega je šel za leto dni v Rock Springs, Wyo. Ko je bil posvečen preč. g. Anton Schifferer, je on prevzel njegovo mesto v tej naselbini in je tam ustanovil krasno župnijo sv. Cirila in Metoda. Tretjega marca 1910 je prišel preč. g. Černe v Sheboygan. K temu rad povdari večkrat, da ga je privedel in nabotil dopis priobčen v listu "Amerikanskem Slovenceu". Tu je začel z nič. Naudušil je svoje rojake in v kratkem času v par letih pozidal krasno slovensko cerkev gotskega sloga, nekaj let zatem pa edino slovensko farno šolo v Wisconsinu. Kupil sesterško hišo in krasen prostor "Zeleno dolino", ki zavzema menda deset akrov površine, kjer imajo sheboyganski Slovenci lastno slovensko pokopališče in obenem del tega zemljišča služi za farno zabavišče. Slovenci iz drugih naselbin trdijo, da je to najbolj vzorna župnija v Ameriki. Vse to je dosegel preč. g. Jakob Černe, skoro v enem desetletju, kar je rekord za tak razmah na slovenski župniji, kajti s tako hitrim tempom razvoja ni napredovala nobena druga slovenska naselbina v Ameriki. To priznanje gre vrli slovenski naselbini v Sheboyganu in njenemu odličnemu voditelju preč. g. župniku Jakobu Černetu, ki te dni slavi svoj srebrni jubilej — jubilej velikega dela in velikih uspehov.

Lepo je bilo zadnje nedeljo v Sheboyganu. Že v petek in soboto so vrli farani sv. Cirila in Metoda krasili okolico slovenske cerkve na prijaznem sheboyganškem gričku. Slovenski griček, na katerem tako ponosno stoji lepa iz kamna zidana obširna slovenska cerkev in krasna slovenska farna šola, lepo župnišče in sesterski dom, je že sam po sebi pravi naravni biser mesta Sheboygan. Pred veličastno cerkvijo stojita dve lepi razraščeni lipi. Že to daje okolici in cerkvi pristen slovenski značaj. Vrli farani so pa krog in krog cerkve tja do župnišča okrasili hodnike in vrt z mlaji, kakor to delajo doma v starem kraju ob takih slučajih. Mlaji in razni zeleni kitji in plapujoče zastave v zvoniku, pred župniščem in okrog vrta, vse to je pričalo, da so se vrli Sheboygančani zopet pripravili za izredno slavlje.

Ze ob pol desetih dopoldne so se začela zbirati razna moška in ženska društva župnije sv. Cirila in Metoda. Dan je bil lep jasn, temperatura ravno prava,

kakor nalašč za tako slavnost. Kmalu so se oglasili v zvoniku lepe hiše božje zvonovi. Malo katera naselbina ima take zvonove, kakor baš sheboyganska. Naročili so jih namreč iz Ljubljane in imajo čist srebrni glas, da se človeku zdi, kako bi poslušal doma lepe čiste glasove slovenskih cerkva v starem kraju. Mlaji okrog cerkve, cvetje in nakičje in zraven še lepi ubrani glas pritrkavanja slovenskih zvonov, je mogočno uplivalo na slovensko uho in slovenska srca. Saj smo mislili, da smo skoro doma za morjem, tako prijetno je bilo.

In prišla je še šolska mladina. Dečki in deklice lepo v belo oblečeni, pred njimi ministranti in so sprejeli preč. g. župnika Jakoba Černetu, jubilarja in ostalo duhovščino, ki je prihitala od blizu in daleč, na ta veseli dan svojega duhovnega sobrata. Vseh duhovnikov je bilo opaziti po številu 18. Med temi je bilo 5 slovenskih in 2 hrvatska duhovnika. Bili so to: Preč. g. profesor Francišek Misija, iz šentpavelskega semenišča; preč. g. Anton Schifferer, iz Milwaukee; preč. g. Ruda Potočnik, župnik iz West Allisa; preč. g. Jno. J. Perše, župnik iz Kansas City, Kans.; preč. g. Louis Koren, pom. župnik iz Racine; preč. g. W. Ardaš, iz Indianapolis; preč. g. J. Juriček, župnik iz Omaha, Nebr. Poleg teh je bilo še 11 tujerodnih č. gg. duhovnikov iz sosednjih drugorodnih župnij v Sheboyganu in okolici. Med temi je bil tudi veleč. g. monsignor M. Gerend. Šolska mladina in duhovščina v ornatih je korakala okrog cerkve in pred temi društva s svojimi lepimi zastavami, kar je naredilo izredno pestro sliko.

Po vkorakanju v cerkev se je pričela slovesna peta maša, katero je daroval preč. g. jubilar Jakob Černe, ob azistenci preč. g. Fr. Misije, kot dijakona in preč. g. J. Juriček, kot subdijakona. Ceremonijar je bil preč. g. Jno. J. Perše. Slavnostni pridigar je bil preč. g. profesor Francišek Misija, kateri je izredno fin govornik. Govoril je najprvo v slovensčini in nato še v angleščini. V svojem govoru je povdarjal velike dolžnosti, ki jih ima duhovnik v svojem poklicu. Čestital je slov. naselbini v Sheboyganu nad tako velikim napredkom, kateremu se je preč. g. pridigar čutil. Čestital je srebromošniku, ki je vse to delo zamislil in vodil. Njegove besede

so segale vsem globoko v srca. Omeniti je treba še, da cerkveno petje, katerega vodi gđč. Stanka Skok, se je v nedeljo izkazalo izredno fino. Vrli pevci so ob instrumentnem spremljevanju tako lepo prepevali, da so nadkrilili same sebe. Vsa čast in priznanje jim!

Se nekaj je treba omeniti. In to je notranja lepota slovenske cerkve v Sheboyganu. Cerkev je prostrana in precej široka brez vsakih stebrov. Ker je na griču, je svetla. Toda nekaj posebnega je slikanje te hiše božje. Vse tako umetno, čisto, vse se zliva v neko izredno soglasje slikarske umetnosti, kar se malo kje opazi v taki meri, kakor baš v tej cerkvi. Težko je dobiti bolj čiste in res okusno poslikane cerkve, kakor je baš slovenska cerkev v Sheboyganu. Tudi zato gre priznanje preč. g. župniku, ker tu di tukaj se opazi njegov natančni okus umetništva. Priznanje pa seveda tudi dobremu ljudstvu, ki je pri vsem tem gosp. župniku tako veiko dušno pomagalo do izveditve te lepote.

(Konec jutri.)

RAZNOTEROSTI.

STRAŠNA IGRA
(Iz dnevnika nekega bata ljonca 10 rusinskega pešpolka iz l. 1848, ki je bil nastanjen v Brucku ob Muri.)

V malem češkem mestecu Prachatice je bil nastanjen eskadron 2. huzarskega polka, v katerem so bili sami Madžari. Modra dunajska vlada je skrbeli že od nekdaj — zlasti pa v revolucionarnem letu 1849 — za to, da je pošiljala na Češko madžarske vojake, ki naj bi v slučaju potrebe počuli Čehe, kako je treba ljubiti avstrijsko domovino. Pri eskadronu so bili večinoma nemški oficirji, ki niso razumeli svojih vojakov. V Prachatice pa je bilo asentiranih tudi več madžarskih dijakov, ki so bili v tajnih zvezah z revolucionarnimi elementi.

Tako se je zgodilo, da je lepega jutra — po velikem meščanskem plesu, s katerega so se vrnilo oficirji pozno v noč — odkorakal v polni opremi ves eskadron pod vodstvom nekega starega narednika iz mesta. Vojaki so bili že daleč, ko so se oficirji prebudili. V mestu tedaj še ni bilo telegrafa. Pobegli huzarji so mogli nemogoče priti na Štajersko, od koder so hoteli v ogrski del države. Toča vojaska oblast je zvedela za njihov pobeg in odredila, da jih morajo uloviti na Štajerskem osredotočene čete.

Imenovani rusinski bataljon v Brucku ob Muri je dobil nalog, da jim mora preprečiti prehod čez mejo. Huzarji, utrujeni od pota in lačni, so prenočili na nekem hribu pri Leobnu, kjer so jih zalotili zvesti avstrijski vojaki. Mnogo jih je bilo med bojem ustreljenih, ostale pa so z lahkoto polovili. Drugo jutro so videli ljudje žalosten sprevod 132 huzarjev v raztrganih uniformah in z na hrbtu zvezanimi rokami. Poročilo o vjetju upornikov je prišlo na vojaško poveljstvo v Gradec 18. aprila — dva dni nato pa je bil v Brucku že vojaški avditor!

Pred začetkom obravnave je stopil pred poveljnika vojnega sodišča star narednik s sivo brado in rekel: "Gospod polkovnik! Usmilite se mojih tovarišev! Jaz sem jih zapeljal. Samo mene je treba ustreliti!"

"To se bo zgodilo! je odgovoril avditor. "O milosti ni govora."

Vojno sodišče se je zbralo pod milim nebom. Obravnava je bila zelo kratka. Narednik in drugi podoficirji si bili obsojeni na smrt z ustrelitvijo. Od ostalih 125 huzarjev pa je bil obsojen na smrt vsak deseti.

Avditor je prečital obsodbo s trdim, monotonim glasom in pristavil: "Kdor je mojega mnenja, naj potegne sabljo!" In trinajst sabelj se je zablistalo v soncu, ki je obsevalo dvorišče. Avditor je položil na mizo 112 rdečih in 13 črnih igralnih kart ter jih dolgo mešal. In huzarji so morali posamič stopiti k mizi in potegniti iz kupa svojo karto. Rdeča karta je pomenila življenje, črna pa smrt.

Pričela se je strašna igra za življenje in smrt. Ta je stopal k mizi, škrtajoč z zobmi in s tresočo roko segel po usodni karti. Drugi je skočil k mizi in obupno potegnul svojo usodo. Tretji se je ustavil pred mizo

SLONOV GOBEC

Večina ljudi pozna pri slonu samo okla, kako izgleda gobec v notranjščini, pa nimajo niti pojma. Slon nima prednjih zobov, zato ne more jesti mesa. Na vsaki strani čeljusti ima samo po dva gornja in dva spodnja kočnika, ki sta široka kakor človekova roka. Sloni imajo, kakor človek dva zobna sistema. Kadar doseže slon 14 let, mu prvi zobje izpadejo kot mlečni človeku. Svojevrstna posebnost slona je jezik, ki visi negiben na dveh koncih in se lahko samo malo privzdigne navzgor ali pobeši navzdol.

ŠIRITE AMER. SLOVENCIA!

REKA GROZI MESTU

Pogled na Rumeno reko na Kitajskem pri mestu Kaifeng, ko se je razlila preko bregov in grozila uničiti celo mesto.

KDO VE KAJ O TEM?

Jaz, Jera Crocker, stanujoča v McCook, Nebr., Route 3, sem prišla v Ameriko l. 1920. Nekje v Chicagi živi sin mojega strica Joneza Goršeta, milijonarja, ki je umrl pred 40 leti. Jaz sem hčerka Stefana Goršeta v Semiču, Slovenija. Ako bi kdo vedel za naslov od sina mojega strica, naj mi blagovoli javiti njegov naslov, za kar mu bom zelo hvaležna.

IZREDNA PRILIKA

Na prodaj sta dva akra zemlje lepe lege v prijaznem mestecu Downers Grove, Ill., koma 45 minut v vlakom od Chicage. Na prostoru se nahaja trisobna hiša (Cottage) in garaža za dve kari. Cena je samo \$1250.00. Katerega zanima, naj piše ali pa pride po podrobnosti na A. Z. v uradu tega lista.

Jacob Gerend Furniture Co.
704-706 West 5th Street, Sheboygan, Wis.
Priporočamo naš pogrebni zavod. Dobite nas podnevi in ponoči. Imamo tudi vsakovrstno pohištvo po zmernih cenah.
Telefon: 377-J — 4080-W.

Izletniki in obiskovalci Svetovne Razstave!

Naznanjam, da imam v svojem hotelu in kabinah prostora do 60 ljudi. Stojite na malem griču v lepem senčnem drevoredu. Kabine dajem izletnikom dnevnim, tedensko ali po želji v najem. V kabinah je plin, da si izletniki ako želijo lahko sami kuhajo.

Tukajšnja okolica je lepa in valovita, ob veliki reki Illinois je na razpolago ribolov. Zelo pripraven kraj za izlete v okolico kot v znameniti "Starved Rock" in v lepi "Deer Park". Najboljša postrežba jamčena.

JOE ŠEK, lastnik

"VALLEY VIEW INN"
Road 7-A in U. S. 2. La Salle, Illinois.
Tel. La Salle County 916-R. 2.

RAKI UNIČILI RIBARENJE

Melbourne, Avstralija. — Obrežje države Victoria je blokirano od čudnega sovražnika. Pokrito je namreč z velikanskimi raki, ki merijo od dveh do pet čevljev. Ob obrežju, daleč v morje, so uničili vsa živalska bitja, da je na ta način vsako ribarenje nemogoče. Poleg tega so raztrgali tudi mreže, ki so jih ribiči nastavili v morje.

Ni še hudo. — Z železnica mi še ni tako hudo. — Zakaj pa ne? — Ker lokomotive se vedno žvižgajo.

HODI NA IZPREHOD

Zdravniki priporočajo mešanom vsak dan kratek izprehod. Svež zrak in gibanje pospešujeta presnavljanje in prinašata meščanu, posebno inteligentno, novo veselje do dela. Zato je gibanje na prostem zraku neobhodno potrebno. Vprašanje je, kdaj je izprehod najbolj koristen. Nekateri menijo, da v jutranjih urah, ko je zrak čist, drugi zopet, da v večernih. Po truda-

TA KNJIGA

NAROČITE SI
povestno knjigo od škofa Baraga v angleškem jeziku.

"The Apostle of Chippewas"
katero izdaja Baragova Zveza.

Kritiki, katerim je bil predložen rokopis pred tiskom pravijo: "Nisem mogel nehati dokler jo nisem vso prebral. Knjiga je mnogo bolj zanimiva, kakor povest..." in "Veliko veselje, mi je povzročilo, da sem prebral povestno življenje škofa Barage, svetniškega misijonarja..."

75 centov

Naši zastopniki in slovenski trgovci ki želijo to knjigo razpečevati naj pišejo po isto na našo knjigarno.

Knjigarna Amerikanski Slovenec
1849 W. CERMAK ROAD CHICAGO, ILL.

NA ČUDEN NAČIN REŠEN

Francoski vojak pripoveduje: Bilo je leta 1916, ko sem bil na francoski fronti. Skedenj, pod katerega streho sem se nahajal, se mi ni zdel dosti varen pred nemškimi granatami in zato sem nameril svoje korake proti hiši, ki je bila označena za varno pred bombami. Ravno sem hotel stopiti v vežo te hiše, ko začujem pretresljiv ženski krič iz sosednje hiše. Skočil sem tja, da bi bil v pomoč, ako bi bilo potrebno. Granate so se razletele z groznim razdejanjem, pograbil sem žensko ter jo vodil v klet. Par trenutkov nato je v bližini treščilo kot bi bilo zletelo v zrak celo municijsko skladišče. Ko sem pozneje prišel iz kleti, ni bilo ostalo od one hiše, kamor sem bil prvotno namenjen in ki je bila označena za varno, drugega kakor prah in razvaline. Ta ženska je bila tedaj moj rešitelj in presrečnega sem se čutil, da sem na tako čudežen način ušel gotovi smrti.

FRANCOSKI VOJAK

Francoski vojak pripoveduje: Bilo je leta 1916, ko sem bil na francoski fronti. Skedenj, pod katerega streho sem se nahajal, se mi ni zdel dosti varen pred nemškimi granatami in zato sem nameril svoje korake proti hiši, ki je bila označena za varno pred bombami. Ravno sem hotel stopiti v vežo te hiše, ko začujem pretresljiv ženski krič iz sosednje hiše. Skočil sem tja, da bi bil v pomoč, ako bi bilo potrebno. Granate so se razletele z groznim razdejanjem, pograbil sem žensko ter jo vodil v klet. Par trenutkov nato je v bližini treščilo kot bi bilo zletelo v zrak celo municijsko skladišče. Ko sem pozneje prišel iz kleti, ni bilo ostalo od one hiše, kamor sem bil prvotno namenjen in ki je bila označena za varno, drugega kakor prah in razvaline. Ta ženska je bila tedaj moj rešitelj in presrečnega sem se čutil, da sem na tako čudežen način ušel gotovi smrti.

